

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Thành Kèn Biên-Hoà** được đồng hương **Huỳnh Hữu Hiền** sưu tầm gửi về đóng góp trên diễn đàn Hội. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

THÀNH KÈN BIÊN-HOÀ!

Trong khi thành trì của Sài-Gòn là Thành Gia-Định; có thể được biết đến nhiều nhất, thì Thành Biên Hòa, còn được gọi là Thành Kèn hoặc Thành Cự, được cho là pháo đài lâu đời nhất tại miền Nam Việt-Nam.

Trong công trình nghiên cứu về lịch sử của khu vực, Biên-Hoà Sử Lược của Lương Văn Lựu có đề cập rằng thành được xây dựng lần

đầu tiên bởi các Đế chế Chân Lạp, trong những năm của thế kỷ 15th và 16th, toàn sử dụng bằng đất đá địa phương.

Vào thế kỷ 15th dưới thời vua Minh Mạng vào năm 1834, thành được xây dựng lại bởi 1 ngàn 000 thợ nghề được trả bằng tiền và gạo cho công việc của họ (theo hồ sơ đã được xác minh của triều Nguyễn, Đại Nam Thực Lục).

Thành được xây lại bằng toàn vật liệu đá ong. Thành có bốn cổng và một cột cờ toạ lạc trên khu đất có diện tích 18 hecta, trở thành thành lớn thứ hai ở miền nam Việt Nam sau thành Gia Định.

Thành sẽ giữ được quy mô ban đầu nếu không có việc Pháp đánh chiếm Biên Hoà, một trận chiến, nằm trong kế hoạch chiếm đóng Nam Kỳ, thực hiện chủ nghĩa thực dân Pháp trên đất nước người Việt.

Tháng 12 năm 1861, quân đội đồng minh Pháp và Tây Ban Nha, do Louis-Adolphe Bonard và Diego Domenech chỉ huy, đã chiếm được Biên-Hoà, sau khi chiếm được thành. Người Pháp ra tay phá huỷ hầu hết cấu trúc và chỉ còn lại một phần tám (1/8) diện mạo của thành.

Phía Đông của pháo đài được tái sử dụng làm khu dân cư mới, trại quân sự, bệnh viện và biệt thự được bảo tồn cho các quan chức và quân nhân cấp cao của Pháp.

Tàn tích duy nhất của Thành Biên Hòa ngày nay là một phần của những bức tường làm bằng đá ong, hai toà nhà thuộc địa Pháp và một số lô cốt nằm bên trong khu vực tại 129 đường Phan Chu Trinh.

Bức tường cao tới ba mét, được Lương văn Lựu ghi chú rằng trước năm 1940, hai khẩu đại bác đã được chôn dưới cổng chính. Tuy nhiên, khi quân Nhật chiếm được khu vực này, họ đã bị đào lên và di dời những khẩu đại bác đó đi.

* **Đại Nam Thực Lục** (chữ Hán: 大南實錄) là bộ biên Niên Sử Việt Nam viết về triều đại các chúa Nguyễn và các vua nhà Nguyễn. Đại Nam thực lục gồm 584 quyển, viết bằng chữ Hán thể văn ngôn và ghi chép các sự kiện lịch sử tới năm 1925 (không bao gồm vua Bảo Đại).

Ban đầu, bộ sách mang tên "*Đại Nam Thật Lục*" (chữ Hán: 大南實錄). Tới đời vua Thiệu Trị, chữ "實" bị đổi thành "實", và đọc là "thực", vì chữ "實" kỵ húy với tên của chính thất của vua Minh Mạng là Tá Thiên Hoàng Hậu,^[4] thân mẫu của vua Thiệu Trị.

Đại Nam Thực Lục là bộ sử liệu quan trọng của triều Nguyễn. Nó là nguồn tham khảo chính cho các bộ sách sử của Cao Xuân Dục (*Quốc Triều Chính Biên Toát Yếu*) và Trần Trọng Kim (*Việt Nam Sử Lược*).